

Handläggare
Petter Bergeå
Telefon: 08-50833648

Till
Utbildningsnämnden
2024-08-29

Rese- och mötespolicy för Stockholms stad

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/319

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ett förslag på en rese- och mötespolicy för Stockholms stad till utbildningsnämnden. Policyn ger vägledning om vad som gäller vid tjänsteresor och möten för staden.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget. Förvaltningen bedömer att mötes- och resepolicyen styr mot de avsedda målen att minska klimatpåverkan på ett effektivt sätt genom att främja klimatvänliga tjänsteresor och möten.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Beslutet föreslås justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Bakgrund/ärendet

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag på rese- och mötespolicy för Stockholms stad.

Rese- och mötespolicyen beskriver gemensamma förhållningssätt och anger de gemensamma ramar som vägleder medarbetare, chefer och förtroendevalda inom Stockholms stad. Policyn ger vägledning om vad som gäller vid tjänsteresor och möten för staden. Den ska bidra till att minska klimatpåverkan, bidra till en trygg och säker arbetsmiljö och säkerställa kostnadseffektivitet. Vidare ska den också visa stadens hänsynstagande till den enskildes privatliv och andra sociala faktorer som ett frekvent resande och konferenser med övernattning innebär.

Utöver att utgöra en vägledning tydliggör policyn att stadens nämnder har ansvar för att medarbetare känner till innehållet i policyn och vilka verktyg i form av digitala mötestjänster staden erbjuder. Varje nämnd har också i uppdrag att följa upp tjänsteresor ur ett klimat- och kostnadsperspektiv.

Förslaget är en bearbetad version av det förslag som år 2019 skickades ut på remiss. Det reviderade förslaget har tagit hänsyn till synpunkter som kom in under den föregående remissrundan.

Enligt förslaget ska korta resor företrädesvis ske genom att gå, cykla eller resa kollektivt. Om resor genomförs med bil ska företrädesvis stadens egna bilar, upphandlad bilpool eller taxi användas. Resor med egen bil i tjänsten ska undvikas och får endast ske med egen bil som uppfyller kommunfullmäktiges miljöbilsdefinition.

För längre resor ska tåg eller buss väljas i första hand. För inrikes resor ska alltid tåg prioriteras. Vid resor inom Sverige och Europa ska resebyrån i första hand ta fram ett förslag på resa med tåg. För att flyg ska utgöra ett alternativ ska huvudresan vara minst 50 mil. Det anges också särskilt att resor till Göteborg och Malmö inte får ske med flyg. För att en flygresa ska tillåtas ska det först fattas beslut av förvaltningschefen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för personal och kompetensförsörjning i samråd med gymnasieavdelningen, grundskoleavdelningen, avdelningen för ekonomi och styrning, avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa samt avdelningen för utveckling och samordning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 20 augusti 2024. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 22 augusti 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslaget till rese- och mötespolicy och lämnar följande synpunkter och kommentarer.

Stockholms stad har ambitiösa mål inom klimatområdet. De höga ambitionerna ställer höga krav på stadens förvaltningar och bolag för att minimera miljöbelastningen från förvaltningens verksamheter. Förvaltningen bedömer att mötes- och resepolicyen

styr mot de övergripande målen genom att styra mot klimatvänliga tjänsteresor och möten och minska resandet med flyg och bil.

Möten och konferenser

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslagen i denna del. Förvaltningen ser positivt på att nyttja digitala mötesalternativ. Samtidigt ser förvaltningen att fysiska möten ibland har ett mervärde som motiverar ett resande, men ser inte heller att policyn utgör ett hinder för detta.

För att kunna möta kraven är det angeläget att de konferensbokningstjänster som upphandlas också kan möta de krav som ställs i policyn. Det måste till exempel finnas god tillgång till lämpliga mötes- och konferensanläggningar i kollektivtrafiknära lägen och mötesrum med lämplig teknik för att genomföra hybridmöten.

Korta resor

Vid utbildningsförvaltningen sker de flesta kortare tjänsteresor mellan förvaltningens verksamhetslokaler. Det kan till exempel handla om lärare och annan personal som arbetar på flera skolor eller personal från central förvaltning som ger stöd till förvaltningens skolor. Resor sker också tillsammans med elever, till exempel vid studiebesök, idrottsdagar eller andra aktiviteter. En stor majoritet av dessa resor sker idag med kollektivtrafik och bedöms idag till största delen genomföras i enlighet med den föreslagna policyn.

Policyn innehåller ett krav på att resor med egen bil endast kan tillåtas i undantagsfall och då endast om den bil som används uppfyller kommunfullmäktiges miljöbilsdefinition. Förvaltningen kan konstatera att bestämmelsen kommer att innebära att en stor del av de tjänsteresor som idag genomförs med egen bil inte kommer att kunna genomföras på samma sätt som idag. De resor som idag ersätts regelbundet är resor mellan skolor för modersmålslärare som arbetar på olika skolor (se nedan), lärare som besöker elever som genomför arbetsplatsförlagd undervisning inom gymnasieskolan samt vissa vaktmästare som använder egen bil för att till exempel transportera utrustning. Utöver dessa resor kan de flesta resor hänföras till oregelbundna behov i begränsad omfattning, till exempel i samband med idrotts- och friluftsdagar, konferenser, studiebesök eller liknande.¹

Några av de modersmålslärare som arbetar på flera skolor använder idag egen bil regelbundet för att resa mellan skolor. Resor medges

¹ 80 procent av de 370 medarbetare som år 2023 beviljades ersättning för resor med egen bil har totalt begärt ersättning för mindre än 20 mil under hela året.

när resor med bil är det mest tidseffektiva färd sättet jämfört med andra alternativ, vanligen kollektivtrafik. Att inte medge resor i dessa fall kommer att innebära kostnadsökningar i och med att schemalagningen försvåras. En försiktig uppskattning är att de 30 modersmåslärare som idag reser mest med egen bil kommer att behöva använda i genomsnitt två timmar mer per vecka för tjänsteresor, mellan skolor där de bedriver undervisning än idag om de i stället använder kollektiva transportmedel.

Enligt bestämmelsen kan tjänsteresor med egen bil godkännas i vissa fall, men då bara med en bil som uppfyller kommunfullmäktiges miljöbilsdefinition. För att bestämmelsen ska kunna tillämpas måste chefer ges ett stöd för att kunna avgöra om en viss medarbetares bil ryms i definitionen eller inte. Det är inte möjligt att, utifrån den information som finns på intranätet idag, avgöra om en viss bil utifrån dess modell, årgång eller liknande uppfyller miljöbilsdefinitionen eller inte. Förslagsvis kan informationen på intranätet utvecklas för att förenkla bedömningen, alternativt förenklas bestämmelsen i policyn så att bedömningen blir enklare. Det kan till exempel anges att resor endast får ske med fordon som drivs av fossilfria drivmedel.

Resor med buss, tåg och flyg

Utbildningsförvaltningen är i huvudsak positiv till den prioritering som föreslås.

Längre resor för förvaltningens personal avser huvudsakligen fortbildningsresor, studiebesök eller konferenser. Skolpersonal följer i vissa fall också med elever på utbytesresor eller på resor som ingår i utbildningen. De flesta resor genomförs med tåg eller buss. De resor som genomförs med flyg är bland annat minnesresor till Auschwitz där elever och lärare deltar, vissa forskningskonferenser och utbytesresor samt enstaka resor med koppling till arbetsplatsförlagt lärande.

Det är positivt att tydliggöra att flyg inte ska anses vara ett alternativ vid resor till Malmö och Göteborg (som har goda tågförbindelser). Det framgår också att huvudresan ska vara över 50 mil för att flyg ska utgöra ett alternativ.

Att reglera frågan genom att precisera ett visst avstånd är ett lite trubbigt mått eftersom avståndet bara delvis korrelerar mot tiden det tar att resa till en annan ort. Det kan övervägas om det också ska finnas en tidsvinst om ett visst antal timmar jämfört med alternativa färdmedel för att flyg över huvud taget ska utgöra ett alternativ. Det kan också övervägas om att man särskilt bör ange att egen kupé ska vara huvudregel vid resa med nattåg ur ett arbetsmiljöperspektiv.

Elevresor

En förhållandevis stor del av de resor utbildningsförvaltningen ansvarar för är elevresor – resor som sker som en del av undervisningen. Förvaltningen konstaterar att resepolicyn inte omfattar resor för elever. Emellertid kommer förvaltningen, precis som vid tjänsteresor, väga in så väl klimat- och kostnadsperspektiv vid planeringen av elevresor för att minska miljö- och klimatbelastningen. Förvaltningen ser samtidigt att värdet av dessa resor är stort och att dessa resor även framgent till viss del kommer att behöva ske med flyg om de ska kunna genomföras. En förutsättning är oftast att det finns medföljande lärare eller annan personal. Det vore bra att tydliggöra hur bedömningen av dessa resor ska göras i förhållande till resepolicyn för att inte skapa osäkerhet för de som ska planera resorna. Det kan till exempel tydliggöras att resor för elever och dess medföljande personal inte omfattas av policyn.

Förmåner i samband med tjänsteresor

Det kan uppkomma skattemässiga frågeställningar kring tjänsteresor om inslag av nöje och rekreation blir för stort eller om inslaget av arbete blir för litet. Frågan regleras inte närmare i policyn. Det skulle kunna tydliggöras att tjänsteresor alltid ska planeras så att det inte kan uppkomma skattepliktiga förmåner för deltagarna.

Det förekommer också att medarbetare önskar boka om resdagar så att medarbetaren kan få arbetsfria dagar på annan ort i form av semester eller helg. Även här skulle policyn kunna tydliggöra hur arbetsgivaren ställer sig till sådana önskemål för att säkerställa en likvärdig hantering och att det inte uppstår skattemässiga effekter.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Beslutet föreslås justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Petra Nergårdh
Avdelningschef
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Förslag till rese- och mötespolicy för Stockholms stad

Underskriftens äkthet valideras här: <https://underskriftpas.stockholm.se/validera>